

Satakunnan maakuntaohjelma 2026-2029

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Sisällys

Johdanto	3
Maakuntaohjelman tarkoitus ja sisältö.....	3
Maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaprosessi.....	6
Vaikutusten arviointi ja ympäristöselostus	9
Maakuntaohjelman seuranta ja arviointi	10
Viestintä ja yhteystiedot	10

Johdanto

Maakuntien liitot edistävät alueensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuvan maakuntaohjelman, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021)).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) kuvataan Satakunnan maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaprosessi sekä älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027 päivitysprosessi. Nämä asiakirjat sisältyvät Satakunta-strategiaan, jossa on mukana myös maakunnan pitkän aikavälin tavoiteltua kehitystä kuvaava maakuntasuunnitelma (vuoteen 2050), jonka sisällön ajanmukaisuutta tarkastellaan tarvittavin osin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta säädetään sova-laissa, eli laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Maakuntastrategia on sova-lain mukainen ympäristöarviointia edellyttävä ohjelma. Maakuntaohjelmasta toteutetaan sova-lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointi, jossa maakunnan liitto selvittää ja arvioi maakuntaohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan maakuntaohjelman laadinnan aikataulu sekä kuinka laadintaprosessiin voi osallistua, miten ohjelman valmistelusta saa tietoa ja millä tavalla ohjelman vaikutuksia arvioidaan. Laadintaprosessin vaiheista tiedotetaan Satakuntaliiton verkkosivuilla.

Satakunta-strategia, sisältäen uuden maakuntaohjelman 2026-2029 sekä tarvittavilta osin päivitetyn maakuntasuunnitelman ja älykkään erikoistumisen strategian 2021-2027 sekä ympäristöselostuksen, valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä.

Maakuntaohjelman tarkoitus ja sisältö

Maakuntaohjelma on osa maakunnan suunnittelujärjestelmää. Maakuntaohjelman tarkoituksena on antaa kattava kuva maakunnan strategisesta aluekehittämisestä ja kehittämistavoitteista. Ohjelma luo puitteet kehittämiselle ja kumppanuuksien syntymiselle eri tasoilla. Se nostaa esiin maakunnan kannalta keskeiset painopisteet ja kehittämisen kohteet. Tavoitteena on Satakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoimaisuuden edistäminen.

Maakuntaohjelmassa keskitytään neljän vuoden aikana toteutettaviin strategisiin kehittämis-kokonaisuuksiin, joihin voidaan yleisellä tasolla kytkeä rahoitus- ja muut resurssit. Maakuntaohjelman tarkoituksena on myös vahvistaa yhteistyötä maakunnan toimijoiden kesken.

Maakuntaohjelmaa käytetään viestintävälineenä valtion suuntaan, ja maakuntaohjelma on pohjana valtionhallinnon eri ministeriöiden kanssa käytäville aluekehittämisen keskusteluille.

Maakuntaohjelma määrittää osaltaan kehittämisrahoituksen kohdentamista ja toimii myös muita sektoristrategioita ja ohjelmia ohjaavana asiakirjana sekä muun muassa hankesuunnittelun tukena.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös 2024-2027) ja maakuntaa koskevat muut ohjelmat.

Maakuntaohjelmassa kuvataan, miten valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen painopisteitä toteutetaan alueen lähtökohdista.

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet perustuvat lakiin alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021) sekä valtioneuvoston päätökseen valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista (Aluekehittämispäätös). Lain mukaan alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävästä kehityksestä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Alueiden kehittämisellä:

- vahvistetaan kasvua tukevaa elinkeino- ja innovaatorakennetta, alueiden älykästä erikoistumista ja taloudellista tasapainoa, kestävästä alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä saavutettavuutta;
- tuetaan asukkaiden työllisyyttä, osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta sekä maahanmuuttajien kotoutumista;
- parannetaan elinympäristön laatua sekä hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista;
- vähennetään alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja;
- parannetaan alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistetään niiden kulttuuria

Valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet eli Aluekehittämispäätös vuosille 2024–2027:

- Kestävä elinvoima ja investoinnit
- Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
- Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Aluekehittämispäätöksessä kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys ja aluelähtöisyys ovat kaikkia painopisteitä poikkileikkaavia näkökulmia. Aluekehityksen ja painopisteiden kehittämisen edellytyksinä ovat alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys sekä osaaminen ja sivistys. Kullekin painopisteelle on muodostettu tavoitetila, sekä tätä hallituskautta koskevat tavoitteet.

Maakuntaohjelman sisältö

Maakuntaohjelman sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (797/2021 §14). Aluekehittämisen tavoitteiden ja niiden toimeenpanon määrittelemiseksi maakuntaohjelman tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- arvio maakunnan ja sen osien, erityisesti saaristo-, maaseutu- ja kaupunkialueiden kehittämisen tarpeista ja mahdollisuuksista, perustuen maakunnan liiton ja muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen yhteiseen ennakoitintyöhön;
- arvio edellisen maakuntaohjelman sekä maakunnassa toteutettujen muiden ohjelmien vaikuttavuudesta;
- kehittämisen tavoitteet ja painopisteet sekä niiden toteuttamiseksi laadittavat keskeiset suunnitelmat ja yhteistyösopimukset sekä kuvaus kehittämistoimien yhteensovittamisesta ja niiden toteuttamisen yhteistyöstä;
- ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seurantaan varten tarvittavat määrälliset ja laadulliset mittarit;
- suunnitelma ohjelman rahoituksesta sisältäen arvion valtion, Euroopan unionin, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksesta;
- kuvaus maakuntaohjelman valmistelusta ja siihen osallistuneista tahoista.

Työ- ja elinkeinoministeriön maakuntaohjelman laadintaa koskevassa ohjeessa (VN/25905/2024-TEM-1) maakuntaohjelmiin on pyydetty sisällyttämään maakuntaohjelmatyön kansallista analyysiä ja yhteen kokoamista tukemaan lisäksi lyhyt tiivistelmä maakuntaohjelman 2026-2029 keskeisimmistä painopisteistä sekä kuvaus väestörakenteen muutoksesta sekä älykkään sopeutumisen edistämiseen sekä muuttuvan väestörakenteen ja –määrän ennakoivaan hallitsemiseen liittyvistä alueellisista tavoitteista ja toimista.

”Aluekehityksen pitkän aikavälin keskeisimpänä haasteena on väestörakenteen kehitys, joka vaikuttaa kaikkeen alueiden ja kuntien toimintaan. Vaikka muutos väestörakenteessa on ollut näkyvillä pitkään, on siihen tarttuminen aluekehittämisen toimin ollut toistaiseksi riittämätöntä. Koko Suomen väestö ikääntyy, mutta eri alueet kohtaavat väestön vanhenemisen eri tahdissa ja väestön määrän muutokset eri suuntaisina. Alueiden erilaistuminen jatkuu niin alueiden sisällä kuin välilläkin. Muutokseen vastaamiseksi tarvitaan erityisesti väestöltään vähenevillä alueilla ja kunnissa älykkään sopeutumisen toimintamalleja ja yhteistyön vahvistamista kuntien ja alueiden kesken.” (TEM: Maakuntaohjelmien laadinta kaudelle 2026-2029, 20.9.2024)

Maakunnan liitot vastaavat strategisen suunnittelun osana aluetasolla myös älykkään erikoistumisen strategiasta, joka ohjaa Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa. Satakunnassa älykkään erikoistumisen innovaatiotoimintaa edistävä strategia kytkeytyy kiinteästi maakuntaohjelmaan ja Älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027 päivitys toteutetaan osana maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaa.

Älykkään erikoistumisen strategian päivitysprosessi sisältää osana maakuntaohjelman laadintaa ajantasaisen analyysin maakunnan innovaatiotoiminnan haasteista ja innovaatioiden leviämisen pullonkauloista, kuvauksen strategian seurannasta sekä kuvauksen yrittäjyyttä edistävän prosessin tehokkaasta toiminnasta.

Lisäksi tarkastellaan toimia maakunnan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien parantamiseksi, teollisuuden muutosprosessin tukemiseksi ja kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi älykkään erikoistumisen painopistealoilla. Painopistealoja on päivityksen yhteydessä mahdollista täsmentää. Älykkään erikoistumisen päivityksen yhteydessä otetaan huomioon myös EU:n uuden ohjelmakauden valmistelun mahdolliset vaikutukset strategian sisältötarpeisiin.

Maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaprosessi

Työ- ja elinkeinoministeriö on ohjeistanut 20.9.2024 maakuntien liittoja maakuntaohjelman 2026-2029 laatimisessa. Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään alustava suunnitelma Satakunnan maakuntaohjelman 2026-2029 laadintaprosessista. Sitä voidaan täydentää ja tarkentaa strategiatyön edetessä.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, muiden viranomaisten sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden tahojen kanssa. Maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto valtuustokausittain. Maakuntaohjelmaa voidaan tarkistaa tarvittaessa.

Laadintaprosessin tavoitteena on tuottaa avoimella ja osallistavalla prosessilla aluekehityksen toimintaympäristön muutokset ennakoiva strategia, jonka sisältö noudattaa alueiden kehittämislaisissa kirjattuja tavoitteita. Osallistavassa prosessissa valmistettava maakuntaohjelma sisältää alueen mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin, ympäristöön ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet sekä kuvaukset keskeisistä toimenpiteistä niiden saavuttamiseksi. Maakuntaohjelma sovittaa yhteen kansallisen ja EU-politiikan tavoitteita maakunnassa.

Maakuntaohjelma laaditaan Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti siten, että valmistelussa huomioidaan yhteys uusiin hyvinvointialueisiin sekä tuleviin työllisyysalueisiin ja huolehditaan maakuntaohjelman kytkeytymisestä tulevien elinvoimakeskusten strategisten ohjausasiakirjojen painopisteisiin jatkossa.

Vuosien 2024 ja 2025 aikana Satakuntaliiton aluekehityksen toimiala laatii viraston yhteistyöprosessina Satakunnan maakuntaohjelman 2026–2029. Laadintaprosessi sisältää mm. seuraavat kokonaisuudet:

- tulevaisuustarkastelu maakunnan kehityksen kannalta olennaisista kehitysilmiöistä
- strategisten kehittämislinjausten/-missioiden laadinta
- aluekehityksen tilanne- ja kehityskuvan laadinta sisältäen ympäristön tilakuvauksen
 - Tilanne- ja kehityskuvan teemat ovat: väestönkehitys, kestävä elinvoima ja investoinnit, hyvinvoiva väestö ja yhteisöt sekä vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto
- osaamis- ja innovaatioekosysteemien tilannekuvan laadinta
- älykkään erikostumisen strategian 2021–2027 päivitys
- ympäristöselostuksen laadinta sisältäen vaikutusten arvioinnin
- vaikuttavuustavoitteiden ja seurantaindikaattoreiden määrittely

Maakuntaohjelman valmistelussa huomioidaan myös soveltuvin osin muut mahdolliset maakunnassa käynnissä olevat valmisteluprosessit sekä voimassa olevat strategiat ja ohjelmat.

Organisoituminen ja laadinnan vaiheet

Satakuntaliiton virastossa valmistelua johtaa Satakuntaliiton aluekehitysjohtaja. Aluekehityksen toimiala vastaa maakuntaohjelman 2026–2029 laatimisesta. Maakuntaohjelman valmistelua varten perustetaan Satakuntaliiton viraston eri toimialojen edustajista koostuva maakuntaohjelmatyön ydinryhmä, jonka muodostavat:

- aluekehitysjohtaja Timo Vesiluoma pj.
- alueiden käytön johtaja Susanna Roslöf
- ohjelmapäällikkö Katja Laitinen
- aluekehitysasiantuntija Krista Tupala
- aluekehitysasiantuntija Saku Vähäsantanen
- ympäristöasiantuntija Anne Savola (Satu Kalpio)
- maakuntainsinööri Anne Nummela
- liikennesuunnittelija Esa Perttula
- erityisasiantuntija Marika Luoma (yhteiskuntasuhdevastaava Sanna Oksa)
- viestintäasiantuntija Johanna Kaukovaara

Maakuntaohjelmatyöhön osallistuu myös maakuntajohtaja, jonka kanssa käydään säännöllistä keskustelua ohjelmatyön sisällöstä.

Ohjelmatyön vaikutusten arvioinnin työryhmänä toimii maakunnan yhteistyöryhmä (MYR). Maakuntahallitus käsittelee asiaa laadintaprosessin eri vaiheissa. Satakunnan maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto.

Alueen eri toimijoiden aktiivinen osallistuminen ja vuorovaikutus toteutetaan esim. kyselyjen, haastattelujen, työryhmätyöskentelyn, työpalaverien, sähköisten välineiden, kuntatapaamisten, webinaarien ja seminaarien keinoin. Maakuntaohjelman valmistelun aikana laadinnan sisältöjä käsitellään myös lukuisissa olemassa olevissa ryhmissä kuten mm. maakuntavaltuustossa, maakuntahallituksessa ja MYR:ssä, MYRS:ssä sekä maakuntastrategia- ja maakuntakaava-toimikunnassa. Laadintaprosessin aikana maakuntaohjelmatyöhön osallistetaan asiantuntija-verkostoja mahdollisimman kattavasti.

Ryhmien ja verkostojen ulkopuolisilla tahoilla, asiantuntijoilla ja maakunnan asukkailla, on myös mahdollisuus osallistua laadintaprosessiin ja kommentoida valmistelun sisältöjä. Maakuntaohjelman valmistelumateriaalit ovat saatavilla Satakuntaliiton verkkosivuilla <https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/maakuntaohjelma-2026-2029/>. Edellä mainitulta verkkosivulta löytyy myös koko laadintaprosessin ajan avoimena oleva vaikuttamiskanava.

Käytännön sisällöntuotannossa hyödynnetään osallistavia työpajoja ja osallistamisen eri menetelmiä. Lisäksi voidaan järjestää laajempia seminaareja, webinaareja ja kyselyitä. Maakuntaohjelman valmistelussa kiinnitetään huomiota satakuntalaisten mahdollisuuteen tuoda näkemyksiään esille, ja ohjelman valmistelussa tullaan käyttämään hyväksi esim. sosiaalisen median ja muita sähköisiä välineitä.

Satakuntaliitto on hankkinut ohjelmavalmistelun tueksi myös lisenssin tekoälyavusteiseen Howspace-verkostotyöskentelyalustaan. Laadintaprosessin aikana keskeisten sidosryhmien jatkuva keskustelu, viestintä ja yhteiskehittäminen voidaan Howspacen avulla keskittää yhteen paikkaan.

Maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaprosessiin on tarkoitus kytkeä mm. seuraavat Satakuntaa koskevat, Satakuntaliiton koolle kutsumat työryhmät ja sidosryhmät:

- Satakuntaliiton olemassa olevat osallisuusryhmät (TKI-, kulttuuri-, matkailu- ja tulevaisuusfoorumit)
- Alue-ennakoinnin johtoryhmä
- 2. asteen ammatillisen koulutuksen neuvottelukunta
- Aluesuunnittelun yhteistyöryhmä
- Kulttuuri- ja ympäristötyöryhmät
- Vesien ja merenhoidon yhteistyöryhmät
- Kuntajohtajat
- Kansanedustajat

- Liikennejärjestelmätyöryhmät
- Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR), Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö (MYRS) ja Maakunnan yhteistyöryhmän maaseutujaosto (ELY:n koollekutsuma)
- kansainvälisen osaamisen ja työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton ohjausryhmä
- turvallisuuden ja varautumisen ennakointiryhmä
- Satakuntavaltuuskunta

Aikataulusuunnitelma

Syksy 2024

- Maakuntaohjelman 2022–2025 arviointiraportin läpikäynti ja kehittämissuunnitelman huomiointi
- 20.9.2024 TEM ohje VN/25905/2024-TEM-1 maakuntaohjelmien laadinnasta kaudelle 2026-2029
- 14.10.2024 Maakuntahallituksen (MH) päätös Maakuntaohjelman 2026-2029 laadinnan aloittamisesta, osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksyminen ja nähtävälle asettaminen
- Suunnitellaan esittelymateriaali maakuntaohjelmapiirityöstä. Laaditaan viestintäsuunnitelma. Luodaan maakuntaohjelmalle nettisivu Satakuntaliiton sivustolle ja avataan sinne koko laadintaprosessin ajan avoimena oleva vaikuttamiskanava.
- Satakuntaliiton maakuntaohjelmatyön ydinryhmän kokoaminen ja työsuunnitelma
- Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiofoorumit (TKI-foorumit, 4 kpl) älykkään erikoistumisen teemoille
- Howspace -työtilatyöskentelyn käynnistäminen
- 29.10.2024 Viranomaisneuvottelu Satakuntaliitto, Satakunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset
- 31.10.2024 Maakunnan yhteistyöryhmän kokous (sova-ryhmä): Ympäristöselostuksen laadinnan lähtökohdat
- 10-12/2024 Maakunnan tilanne- ja kehityskuvan laadinta
- 11/2024 Ympäristöselostuksen laadinnan käynnistäminen
- 10.12.2024 Tulevaisuusfoorumi: maakuntaohjelman laadintaprosessin aloitustilaisuus
- 12/2024-1/2025 maakunnan keskeisten toimijoiden haastattelut

Kevät 2025

- 1-6/2025 Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan kokous, laadintaprosessin tilannekatsaus erikseen sovitulla tavalla
- 1-2/2025 Maakuntaohjelmaseminaari/webinaari, kaikille avoin tilaisuus
- 1-3/2025 Kuntatapaamiset
- 1-4/2025 Sidosryhmien ja verkostojen työpajat, kyselyt, Howspace -työskentely
- 1-4/2025 Strategisten kehittämislinjausten/-missioiden laadinta
- 2-4/2024 MH, laadintaprosessin tilannekatsaukset ja evästyskeskustelut
- 2-5/2025 Maakunnan yhteistyöryhmä (sova-ryhmä) ympäristöselostus, vaikutusten arviointi
- 4/2025 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiofoorumit (TKI-foorumit, 4 kpl) älykkään erikoistumisen teemoille
- 5/2025 MH, ensimmäisen luonnoksen käsittely
- 5-8/2025 luonnos kommenttikierrokselle

Syksy 2025

- 8-9/2025 Kommenttien läpikäynti, linjausten täsmentäminen, MYR-vaikutusten arviointi, toisen luonnoksen laadinta
- 8-11/2025 Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan kokous, laadintaprosessin tilannekatsaus erikseen sovitulla tavalla
- 9-10/2025 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiofoorumit (TKI-foorumit, 4 kpl) älykkään erikoistumisen teemoille
- 9-10/2025 MH, toisen luonnoksen käsittely, lausunnoille lähettäminen ja nähtävillä pito 30 pv
- 10-11/2025 Uuden maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston perehdytys maakuntaohjelmaluonnokseen
- 10-11/2025 MH, maakuntaohjelman käsittely ja lähettäminen Maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi
- 11-12/2025 Maakuntavaltuusto, maakuntaohjelman 2026-2029 hyväksyminen ja päätöksen nähtävälle asettaminen
- Hyväksytty maakuntaohjelma toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriöön.
- Hyväksytty maakuntaohjelma ja ympäristöselostus toimitetaan tiedoksi Suomen ympäristökeskukselle, ja ne julkaistaan myös sähköisesti.

Vaikutusten arviointi ja ympäristöselostus

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) ja sitä täydentävä asetus (347/2005), ns. sova-laki ja -asetus, edellyttävät että maakuntaohjelman valmisteluun tulee liittää sen ympäristövaikutusten arviointi. Maakuntaohjelma kuuluu sovalainsäädännön piiriin. Laki edellyttää, että ympäristöarviointia tehdessä on kuultava muita viranomaisia ja yleisöä sekä laadittava ympäristöselostus.

Ympäristöselostuksessa on kuvattava muun muassa:

- ympäristön nykytila ja ympäristön ominaispiirteet alueilla, joihin todennäköisesti kohdistuu merkittäviä vaikutuksia
- suunnitelman tai ohjelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat, mukaan lukien ongelmat, jotka koskevat alueita, joilla on erityistä merkitystä ympäristön tai luonnonsuojelun kannalta
- vaikutukset ja suunnitellut toimenpiteet, joilla aiotaan ehkäistä, vähentää tai poistaa mahdollisimman kattavasti suunnitelman tai ohjelman toteuttamisesta ympäristölle merkittävät haitalliset vaikutukset
- seuranta sekä yleistajuinen yhteenveto

Maakunnan yhteistyöryhmä toimii vaikutusten arvioinnin sova-ryhmänä, sillä siihen kuuluvat maakunnan liiton ohella mm. Satakunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset sekä Lounais-Suomen aluehallintovirasto (AVI). Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu vuosittain vähintään kolme kertaa ja voi tarvittaessa käsitellä luonnoksia myös kirjallisella menettelyllä.

Maakuntaohjelman vaikutusten arviointia tehdään samanaikaisesti toimenpiteiden laadinnan kanssa työpajoissa ja kyselyjen yhteydessä. Tavoitteena on vahvistaa toimijoiden yhteistä näkemystä kehittämisen suunnasta ja valittavien toimenpiteiden mahdollisista vaikutuksista. Maakuntaohjelman vaikutusten arvioinnista järjestetään Satakunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskusten ja Satakuntaliiton välinen neuvottelu.

Arviointityön tekee Satakuntaliitto yhteistyökumppaniensa kanssa. Maakunnan yhteistyöryhmä toimii vaikutusten arvioinnin sova-ryhmänä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu valmistelun yhteydessä ja arvioi luonnosten välillä systemaattisesti maakuntaohjelman vaikutuksia ja voi tarvittaessa käsitellä luonnoksia myös kirjallisella menettelyllä.

Vaikutusten arvioinnissa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kestävä kehityksen elementit, jotta arvioinnista tulee riittävän kattava ja kokonaisvaltainen. Satakunnan maakuntaohjelman vaikutusten arvioinnissa huomioidaan seuraavat teemat; 1) taloudelliset vaikutukset, 2) sosiaaliset, 3) ekologiset ja kulttuuriset vaikutukset, 4) maaseutuvaikutukset sekä 5) tasa-arvoaikutukset. Teemoihin sisällytetään sova-lain 2 §:ssä määritellyt ympäristövaikutukset.

Taloudelliset vaikutukset

- työllisyyteen, koulutukseen, väestöön, aluetalouteen, alueelliseen kilpailukykyyn, elinvoimaan ja vetovoimaisuuteen

Sosiaaliset vaikutukset

- ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen palveluihin

Ekologiset ja kulttuuriset vaikutukset

- maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, luonnonvarojen hyödyntämiseen
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- sosiaalisten, ekologisten ja kulttuuristen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Maaseutuvaikutukset

- maaseudun palveluihin (asuminen, palvelut, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri),
- maaseudun elinvoimaan (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)
- maaseudun demokratiaan (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)

Tasa-arvoaikutukset

- vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon
- Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

Viranomaisten tulee tasa-arvolain (609/1986) mukaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Maakuntaohjelman seuranta ja arviointi

Valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista todetaan, että maakuntaohjelman tulee sisältää ohjelman määrällistä ja laadullista seurantaan varten tarvittavat vaikuttavuustavoitteet ja niitä koskevat mittarit.

Seurannassa käytettävät vaikuttavuustavoitteet ja seurantatiedot muodostetaan siten, että ne kuvaavat monipuolisesti alueen kehitystä ja aluekehittämisen tavoitteiden edistymistä. Maakuntaohjelmassa kuvataan näihin perustuen aluekehityksen tilanne- ja kehityskuva. Vaikuttavuustavoitteet ja mittarit kuvaavat esim. alueiden taloutta ja kilpailukykyä, työmarkkinatilannetta, väestönkehitystä ja hyvinvointia, sosiaalista osallisuutta, vähähiilistä taloutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Satakuntaliitto seuraa ja arvioi maakuntaohjelman toteuttamista. Seurannassa hyödynnetään mm. aluekehityksen tilanne- ja kehityskuvaa ja Satakuntaliiton TKI-foorumeita.

Ulkopuolinen arviointi

Laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021 § 42) edellytetään, että ulkopuoliset arvioijat arvioivat maakuntaohjelman ainakin kerran ohjelmakauden aikana.

Ulkopuolinen arviointi on toteutettu länsisuomalaisten maakuntien yhteistyönä edellisten kolmen maakuntaohjelman osalta. Kahdessa ensimmäisessä menetelmänä käytettiin vertaisarviointia ja viimeisimmässä hyödynnettiin ulkopuolista asiantuntijaa. Kokemukset ovat olleet myönteiset, joten myös parhaillaan valmisteilla olevan maakuntaohjelman arviointi olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa yhteistyössä muiden Länsi-Suomen maakuntien kanssa.

Viestintä ja yhteystiedot

Tietoa laadintaprosessin vaiheista, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä laadintaan liittyvistä asiakirjoista löytyy Satakuntaliiton verkkosivuilta osoitteesta: [Maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelu | Satakunta.fi](https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/maakuntaohjelma-2026-2029/) (https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/maakuntaohjelma-2026-2029/). Valmistelun vaiheista ja osallistumistavoista tiedotetaan myös Satakuntaliiton somekanavissa.

Maakuntaohjelmatyöhön voi osallistua koko laadintaprosessin ajan Satakuntaliiton verkkosivuilla avoinna olevan vaikuttamiskanavan kautta: [Maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelu | Satakunta.fi](https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/maakuntaohjelma-2026-2029/) (https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/maakuntaohjelma-2026-2029/)

Maakuntaohjelmatyöhön voi toimittaa kommentteja sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo@satakunta.fi tai postitse osoitteeseen: Satakuntaliitto, Pohjoisranta 11 D, 28100 Pori.

Lisätietoja valmistelusta antavat:

Aluekehitysjohdaja

Timo Vesiluoma

timo.vesiluoma@satakunta.fi

puh. 044 711 4330

Aluekehitysasiantuntija

Krista Tupala

krista.tupala@satakunta.fi

puh. 044 711 4387

Ohjelmapäällikkö

Katja Laitinen

katja.laitinen@satakunta.fi

puh. 044 711 4360

